

Propratni materijal

Žene u Monsu, nekad i sad

Sufinansira
Evropska unija

Naziv ture: Žene u Monsu, nekad i sad

Opšte informacije

Glavne teme: žene, predstavljenost u javnom prostoru

Ciljna publika: od 16 godina, za grupu od 3 do 25 osoba.
Nije potrebno prethodno znanje.

Jezici: engleski, francuski, nemački, srpski, mađarski, poljski

Grad / Država: Mons, Belgija

Polazna lokacija: Square Franklin Delano Roosevelt

Dužina: 2,4 km

Procenjeno trajanje

Aktivnost pre ture: 15–20 minuta

Tura: 2 sata

Aktivnost posle ture: 15 minuta (glavni osvrt) + dodatne aktivnosti

Potreban materijal: Najmanje jedan telefon sa internet konekcijom na dve osobe, slušalice, komad papira za svakog učesnika (sa nečim čvrstim na čemu se može pisati), nekoliko flomastera ili drvenih bojica.

Nivo pristupačnosti: Lako

Propratni materijal

Ciljevi učenja

Ova tura istražuje ulogu žena u oblikovanju Monsa, od srednjeg veka do danas. Dok prolaze kroz grad, učesnici otkrivaju priče pojedinačnih žena koje su uticale na religiju, obrazovanje, aktivizam, kulturu... često tiho ili na načine koji su ostajali nezapaženi. Ove lične priče otkrivaju kako su žene bile predstavljane ili činjene nevidljivima u istoriji grada, naglašavajući veze između roda, sećanja, priznanja i učešća.

Ciljevi

Građansko znanje

- Razumeti kako su žene bile (i jesu) predstavljene u istoriji i javnim prostorima Monsa.

Kritičko mišljenje

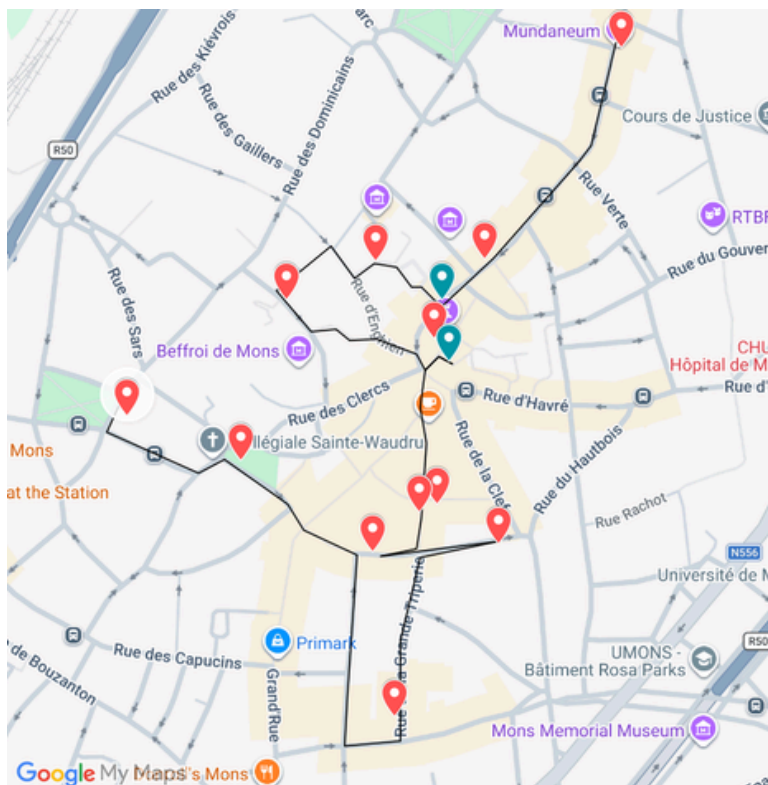
- Sagledati kulturno nasleđe iz različitih perspektiva, naglašavajući perspektivu žena, ali i ističući raznolikost perspektiva unutar te grupe.
- Povezati istorijske događaje i ličnosti sa savremenim pitanjima rodne predstavljenosti.
- Preispitati pretpostavke i predrasude o rodnim ulogama u javnim prostorima i društvu.

Građanski angažman

- Prepoznati ulogu građana u oblikovanju kulturnih i javnih prostora.
- Podići svest o odgovornosti građana da promovišu inkluzivno kulturno nasleđe.
- Uočiti prilike da se kulturno nasleđe i javni prostori učine inkluzivnijim.
- Podsticati aktivno učešće u zajedničkim inicijativama koje ističu doprinose žena.

Propratni materijal

Praktične informacije

Stanica	Lokacija	Tip aktivnosti	Procenjeno vreme
1. Sveta Valtruda, osnivačica grada	The Collegiate Church of Saint Waltrude	Nedigitalna slagalica - zasnovana na znanju i zapažanjima	4 minuta
2.Dve značajne ženske zajednice	At the top of Ramp Saint Waltrude	Genially za upoznavanje sa sadržajem i završni digitalni kviz	5 minuta
3.Redefinisanje veze izmedju žena i nasledja	Picardie Laïque, 44 rue de la Grande Triperie	Canva digitalni pisani sadržaj i podkast. Bez slagalice.	6 minuta
4.Žene i edukacija	Polytechnic Faculty, 9 rue de Houdain	Digitalni kviz (tačno/netačno, rangiranje, pitanja sa više ponudjenih odgovora, dopunjavanje)	5 minuta (7 sa diskusijom)

Propratni materijal

Stanica	Lokacija	Tip Aktivnosti	Procenjeno vreme
5.Žene u uličnoj umetnosti	Street Art rue des Fripiers, rue de Coupe, Marché aux Herbes	Izazov posmatranja. Izazov kritičkog razmišljanja. Kreativni izazov. Bez digitalnih elemenata	12 minuta (zavisi od broja učesnika)
6.The Artefacto Store	Artefacto Store, 38 rue de la Coupe	Bez izazova, bez digitalnih komponenti	2 minuta
7.The Grand Place: folklor i inkluzija	Grand Place	Video sa tekstualnim sadržajem za istraživanje teme. Izazov posmatranja.	10 minuta (5' video, 5' izazov)
8.Istorijske ličnosti i nazivi ulica	Rue Marguerite Bervoets	Genially aktivnost: stavite se u ulogu Marguerite.	5 minuta
9.Veštice i predrasude	La Chapelle du condamné (50°27'19.0"N 3°57'04.3"E)	Audio zapis za upoznavanje sa pričom o Marguerite Tiste	5 minuta
10.Umetnost i značaj Cécile Douard	ARTS ² , 4 rue de Nimy	Kreativni izazov (sa materijalom za crtanje)	5 minuta
11. Institucija koja iznova tumači svoje nasledje	The Mundaneum	Bez digitalnog sadržaja, bez izazova	3 minuta

Napomena: Procenjeno vreme ne uključuje pitanja za razmišljanje predložena u ovom dokumentu.

Propratni materijal

Pristupačnost

Ruta ture je uglavnom pristupačna, bez stepenica na putu. Ipak, Mons je srednjovekovni grad, pa ulice nisu sasvim ravne i uglavnom su popločane, što rutu može učiniti zahtevnom za osobe u kolicima ili osobe sa oštećenjem vida. Trotoari su ponegde uski, zbog čega ponekad treba hodati kolovozom. Centar grada je uglavnom pešački, ali tokom najprometnijih sati može postati gužva, što može otežati kretanje. Iako se sve lokacije mogu videti spolja, tura po pravilu ne podrazumeva ulazak u zgrade, pa većina učesnika može uživati u ruti bez dodatnih prepreka. Ako odlučite da uđete u kolegijalnu crkvu, vrata sa leve strane omogućavaju pristup osobama sa smanjenom pokretljivošću, ali nisu uvek otvorena.

Tura kombinuje pisane materijale, audio zapise, video snimke i interaktivne aktivnosti, koristeći i digitalni i nedigitalni sadržaj kako bi obuhvatila različite stilove učenja.

Sav sadržaj (uključujući fontove, kontrast, veličinu teksta i interaktivne elemente) osmišljen je tako da bude prilagođen osobama sa specifičnim smetnjama u učenju.

Osetljiviji sadržaj: feminizam (cela tura), LGBTQIA+ inkluzija (stanica 6) i suđenja vešticama (stanica 9) teme su koje se obrađuju u ovoj turi. Obratite posebnu pažnju na stvaranje bezbednog okruženja za razgovor o ovim temama. Pogledajte konkretne napomene za vođenje u ovom dokumentu.

Bezbednost

Sve u svemu, nema većih bezbednosnih rizika. Ipak, uski trotoari u pojedinim delovima mogu zahtevati hodanje kolovozom, pa učesnici treba da obrate posebnu pažnju na saobraćaj.

Propratni materijal

Pre ture

Ukupno trajanje: 15–20 minuta

Cilj: Aktivirati prethodno znanje o predstavljenosti u javnom prostoru, podstaći razmišljanje o neravnomernoj predstavljenosti i dovesti učesnike u istraživački način razmišljanja pre ture.

Rad sa grupom: Funkcioniše sa grupom bilo koje veličine. Za velike grupe (15+): koristite samolepljive papiriće. Za male grupe: dovoljna je usmena „oluja ideja“.

Potreban materijal: Tabla za zapisivanje odgovora, olovka i papir (i samolepljivi papirići za veću grupu)

1. Zagrevanje, „Ko vam prvi padne na pamet?“ (5 minuta)

1. Pitajte učesnike: „Možete li da navedete poznatu osobu vezanu za [naziv grada vaše škole]?“. Neka učesnici slobodno predlažu imena.
2. Zapišite sve odgovore na tablu ili flipčart. Razdvojte muškarce i žene u dve kolone, a da to izričito ne kažete niti napišete.
3. Postavite potpitanja:
 - Odakle znate ovu osobu?
 - Gde ste je videli ili čuli za nju? (škola, nazivi ulica, spomenici, mediji, porodično znanje itd.)

Ako se pojavi neravnoteža između muškaraca i žena, nemojte je komentarisati ni tumačiti tokom prikupljanja ideja.

Ako učesnicima nedostaju ideje, možete najpre dati opšte predloge (političari, umetnici, sportisti, istorijske ličnosti...), a ako ni to ne pomaže, možete umesto toga pitati: „Znate li neki spomenik, zgradu ili ulicu nazvanu po nekome?“

Zatim ih možete pitati:

- Da li je bilo lako ili teško pronaći imena?
- Šta nam to govori o tome kako pamtimo ljude u gradu?

Nemojte davati zaključke. Cilj je probuditi radoznalost.

Propratni materijal

2. Grupno razmišljanje: „Da li je javni prostor neutralan?“ (10 minuta)

Rad sa grupom: podelite učesnike u male grupe od 2–4 osobe.

Glavno pitanje: zamolite ih da razmisle o pitanju „Da li je grad neutralan prostor?“

Dajte im nekoliko potpitanja koja će ih voditi:

- Ko deluje predstavljeno u javnim prostorima?
- Kakva se postignuća obično slave?
- Koji elementi grada govore o interesovanjima, vrednostima ili prioritetima? (spomenici, nazivi ulica, zgrade, reklame, osvetljenje, ulična umetnost...)

Predvidite oko 5 minuta grupne diskusije i 5 minuta zajedničkog izlaganja (u zavisnosti od veličine grupe). Osvrnite se i na prvu vežbu u ovoj diskusiji.

Pretpostavke koje se preispituju (nemojte ih izričito iznositi.)

- Gradovi su objektivni ili neutralni.
- Javni prostor jednako predstavlja sve.
- Istorija je nepromenljiva, a ne konstruisana.

3. Prelaz u turu: uvod u priču (5 minuta)

Ako želite, već sada možete predstaviti uvodno pismo ture kako biste probudili radoznalost i doveli učesnike u istraživački način razmišljanja. Predstavite Victoriju i njeno otkriće i pustite učesnike da pročitaju i/ili preslušaju sadržaj pisma.

Dok hodaju kroz grad, podstaknite ih da posmatraju i beleže:

- ko se pojavljuje u pričama grada, čak i za elemente koji se ne pominju u sadržaju ture
- šta ih iznenađuje

Propratni materijal

Tokom ture

Opšte vođenje: u knjižici je pripovedni deo oko svake stanice u drugoj boji.

Za svaku stanicu naći ćete niz pitanja za razmišljanje. Možete izabrati ona koja vam se dopadaju i o njima razgovarati sa učesnicima na samoj stanici, neformalno između dve stanice ili kasnije, nakon ture.

Stanica 1: Kolegijalna crkva Svete Valtrude

Saveti za vođenje: za završnu igru možete podeliti nagoveštaj sa učesnicima ako ne uspeju da pronađu reči nakon 2 minuta ili ako je to potrebno (na primer, za osobe sa disleksijom).

Napomene o kulturnom nasleđu

- Valtruda je rođena 620–625. i živela je oko 70 godina.
- Od njene smrti pripisuje joj se pet čuda:
 - spasavanje deteta koje je sluga bacio u kanalizaciju (1491).
 - izlečenje bolesne žene koja je hodočastila Svetoj Valtrudi (1512).
 - kraj epidemije kuge 1349.
 - gašenje požara u ulici Grand-Rue (1574).
 - oslobađanje četvorice pivara optuženih za teško krivično delo bez formalnih dokaza (16. vek).
- Osnovni prikaz „Ducasse”, poznate i kao Doudou, može se naći na sajtu „Fédération Wallonie-Bruxelles”.

Rešenja

Nagoveštaj:

PROCESSION
MIRACLE
RELICS

Propratni materijal

Pitanja za razmišljanje

- 1) Valtruda je imala uticaj bez vladanja, bez nasilja, bez bogatstva.
 - Koji se oblici moći danas cene?
 - Zašto se „tihi” oblici moći često zaboravljaju?
- 2) Život Valtrude je delom istorijski, delom izmišljen.
 - Da li priča mora da bude istinita da bi imala značaj?
 - Jesu li nacionalni ili lokalni mitovi opasni ili neophodni?
- 3) Mnogi ljudi prate Ducasse a da nisu religiozni.
 - Zašto sekularna društva i dalje čuvaju rituale?
 - Koje druge rituale i danas imamo?

Stanica 2: Zajednice žena – Vrh rampe Saint Waltrude

Saveti za vođenje: nakon uvoda u stanicu, pozovite učesnike da skeniraju QR kod i dajte im oko 5 minuta da istraže sadržaj i urade kviz na kraju. Možete izabrati jedan telefon po osobi ili napraviti grupe od 2 osobe.

Napomene o kulturnom nasleđu

- Kanonise su morale da dokažu četiri, zatim osam i na kraju (1769) šesnaest plemićkih kolena. Jedna značajna kanonisa bila je Louise de Stolberg-Gedern.
- Prvobitno verski, Kapitul Svete Valtrude sekularizovan je oko 10–11. veka.
- Kanonise su mogle da se udaju, ali je brak obično značio napuštanje kapitula. Tada bi podnele ostavku ili se odrekle svoje prebende (prihoda vezanog za kapitul) i zadržale počasni ugled vezan za svoj nekadašnji položaj. Zapravo su, zbog svog statusa, bile veoma tražene.
- Neke bivše beginje želele su da stupe u verski život i napustile su beginjaže da bi osnovalе dve kongregacije: Siromašne sestre i Crne sestre. Bile su poznate po radu u bolnicama i po poseti bolesnima u njihovim domovima.

Pitanja za razmišljanje

- Šta ekonomska nezavisnost znači danas? Koliko je važna za oblikovanje sopstvenog života, identiteta ili uticaja u zajednici?
- Kakvu odgovornost danas pojedinci ili zajednice imaju da doprinesu društvu? Kako odlučujemo koji su poslovi ili uloge „vredni”? Zašto se neki i dalje smatraju muškim ili ženskim?
- Kroz svoj status ili svoje postupke, obe grupe imale su uticaj u svetu kojim su dominirali muškarci. Kako danas žene ostvaruju moć i uticaj u društvenom, političkom ili profesionalnom životu? (Možete navesti primere.) Postoje li i dalje „skrivena pravila” kroz koja moraju da se snalaze?

Propratni materijal

Stanica 3: Picardie Laïque, rue de la Grande Triperie 44

Saveti za vođenje: dok idete do stanice, pustite učesnike da uoče ulicu „Soeurs Noires” i, ako želite, dajte kratko objašnjenje. Na stanici učesnici otkrivaju prvu digitalnu stranicu na svom telefonu. Zatim naglas pročitajte prelaznu rečenicu i pozovite ih da pogledaju drugu stranicu. Na kraju, obavezno neka pogledaju predlog podkasta. Ako je grupa mala i ulica tiha (što je često slučaj), možete pustiti podcast za sve. U suprotnom, učesnici ga mogu preslušati u malim grupama ili čak pojedinačno, uz slušalice. Osim toga, ova stanica uključuje feministički pogled na nasleđe (onaj Mélanie André). Dajte učesnicima priliku da podele svoje stavove o toj temi. Ostavite prostora za različita mišljenja i doživljaje, ali usmeravajte razgovor kako biste izbegli nepoštovanje ili neprimerene komentare.

Napomene o kulturnom nasleđu

- „Les Soeurs Noires”: begine koje su od biskupa dobile pravo da stupe u verski život, ali su ih kanonise proterale. Više informacija na [sajtu Maison de la Mémoire iz Monsa](#).

Pitanja za razmišljanje

- Mislite li da su očekivanja od dečaka i devojčica i danas različita?
- Šta mislite o ideji da žene budu tema „Journées du Patrimoine” (Dana nasleđa)? A šta o „Journées du Matrimoine”? Dobra ili loša ideja?
- Mislite li da reči zaista imaju značaj? Može li promena jedne reči promeniti način na koji vidimo istoriju?

Stanica 4: Politehnički fakultet, rue de Houdain 9

Saveti za vođenje: ova stanica je osmišljena oko vremenski ograničenog kviza sa 4 pitanja i završnim zaključkom koji treba popuniti. Ideja je da se stekne bolji uvid u razvoj prava i dostignuća žena u obrazovanju, na nacionalnom i lokalnom nivou. To pomaže da se lokalna istorija sagleda u širem kontekstu. Učesnici mogu raditi kviz samostalno ili možete odlučiti da napravite timove (najviše 4 osobe sa jednim telefonom).

Nakon kviza, slobodno pitajte učesnike o najiznenađujućim ili najzanimljivijim činjenicama koje su otkrili. Sa učesnicima možete prodiskutovati i zaključak.

Propratni materijal

Napomene o kulturnom nasleđu

- Imajte na umu da će Marie Popelin biti pomenuta kasnije (na stanici Mundaneum). Više informacija o njoj možete naći [na sajtu RTBF-a.](#)

Pitanja za razmišljanje

- Da li je pristup obrazovanju isto što i jednake mogućnosti?
- Mislite li da se institucije menjaju kada se promene ljudi koji ih vode? Zašto da ili zašto ne?
- Između 1837. (osnivanje inženjerske škole) i 1945. (prva žena inženjer u Monsu) prošlo je više od 100 godina.
- Šta nam to dugo kašnjenje govori o tome kako se odvijaju društvene promene?
- Kakve nevidljive prepreke bi i danas mogle postojati u vezi sa obrazovanjem?

Stanica 5: Ulična umetnost – rue des Fripiers, rue de Coupe, Marché aux Herbes

Saveti za vođenje: vratite se istim putem i pustite učesnike da uz pomoć traga pronađu prvo umetničko delo (El Dorado). U velikoj grupi zamolite ih da odgovore na pitanja iz koraka 1 aktivnosti. Dodajte dopunske informacije koje možete naći ispod (2').

Zatim nastavite uz ulicu. Pozovite učesnike da obrate pažnju na sve murale duž puta, uključujući one sa obe strane „Place du Marché aux Herbes”. U velikoj grupi zamolite ih da ponovo odgovore na pitanja iz koraka 1 aktivnosti. Dodajte dopunske informacije koje ispod možete naći za umetničko delo na Place du Marché aux Herbes (5').

Učesnici odgovaraju na pitanja iz koraka 3 u velikoj grupi ili u malim grupama od 3–4 osobe ako ih je previše (2').

U grupama od 3–4 osobe, učesnici imaju 1 minut da izvrše kreativni izazov iz koraka 4. Svaka grupa ima 20 sekundi da predstavi svoju ideju/ideje.

Napomene o kulturnom nasleđu

Mural 1 – Eldorado, autor Duek Glez (2019)

Inspirisan meksičkom kulturom:

- žene se vide kao negovateljice porodice
- povezane sa prirodom i duhovnošću preko svete ptice kecal
- žena je tačka spajanja svih prirodnih elemenata
- žena se prikazuje kao lepa, simbolična, ona koja daje život.

Propratni materijal

Mural 2: „True Story“, autori Calvin Dussart i Charles Myncke (2015)

Vidi opis u knjižici

Stanica 6: Prodavnica Artefacto

Saveti za vođenje: pokušajte da unapred uočite prodavnicu i postarajte se da učesnici prepoznaju o kom logotipu je reč.

Ova stanica se bavi temom inkluzije LGBTQI+ zajednice. Verovatno je najosetljivija stanica. Ova tema može izazvati različita mišljenja ili lična iskustva. Podstaknite pažljivo slušanje i podsetite učesnike da je cilj razumeti različite perspektive, a ne raspravljati o nečijem identitetu ili pravima. Izbegavajte pretpostavke o identitetima ili iskustvima učesnika i blago preusmerite svaki nepoštovan ili diskriminatoran komentar. Dozvolite ljudima da preskoče ako ne žele da učestvuju.

Ako želite da odete korak dalje i ako odgovara vašoj grupi, ova stanica može biti prilika da se uvede pojam „interseksionalnosti“.

Napomene o kulturnom nasleđu

Da biste dodatno razvili pojam interseksionalnosti, možete koristiti primere poput Eliane Morissens (lokalne belgijske nastavnice i aktivistkinje koja je izgubila posao u školi nakon što je javno izjavila da joj je unapređenje uskraćeno zbog toga što je lezbejka) ili Joëlle Kapompole (prve crne senatorke u Belgiji, koja je bila iz Monsa i odrasla u regiji Borinage). Vidi više informacija u referencama.

Stanica 7: Grand Place (Glavni trg)

Saveti za vođenje: u grupama od 2–3 osobe, učesnici gledaju video „Doudou“ i pritiskaju dugme svaki put kad se video zaustavi kako bi postepeno otkrivali mesto žena u lokalnom folkloru.

Za izazov, recite učesnicima da ostanu vidljivi sa Grand Place. Možete i odlučiti da svi zajedno prošetate okolo i dajete im tragove.

Napomene o kulturnom nasleđu

Za više informacija o „Doudou“ pogledajte stanicu 1. Ovde se posebno usredsređujemo na „Combat du Lumeçon“.

Propratni materijal

Rešenja

Jedno delo ulične umetnosti skriveno je između „La Maison des Brasseurs” i „Le Verde”, u maloj uličici. Tamo možete videti Chinchins (1), belog čoveka (2) i đavola (3).

Drugo čine dve ograde ispred zgrade Opštine. Predstavljaju Svetog Đorđa (4) i zmaja (5).

Ukupno: 5

Pitanja za razmišljanje

- Tradicija se mnogo puta menjala. Zašto je rodna ravnoteža tako težak preokret? Ako je reč o ulozi, zašto bi pol bio bitan?
- Zašto se neke uloge slave, a druge drže nevidljivima?
- Može li se tradicija menjati a da ne izgubi svoj identitet?
- Ko bi trebalo da odlučuje o budućnosti tradicija: zajednica, mladi, lokalne institucije, međunarodne institucije...?

Stanica 8: Ulica Margerit Bervoe

Saveti za vođenje: u grupama od 3–4 osobe, učesnici istražuju priču Marguerite Bervoets tako što se, kroz digitalnu aktivnost, stavljaju u njen položaj. Na svakom koraku podstaknite ih da razgovaraju o tome šta bi oni uradili pre nego što provere šta se zaista dogodilo.

Ako želite, možete naglas pročitati odlomke iz njenih pisama predstavljene u 4. poglavlju aktivnosti.

Propratni materijal

Napomene o kulturnom nasleđu

Za više detalja o životu Marguerite Bervoets, pogledajte [sajt Belgium WW2](#).
Možete pogledati i [dokumentarac „Résistantes”](#) dostupan na Youtube-u.

Pitanja za razmišljanje

- Kako danas izgleda „otpor”?
- Postoje li izazovi sa kojima se žene danas suočavaju, a koji zahtevaju neki oblik otpora?
- Kako društvo može bolje da prepozna i zapamti žene koje danas nešto menjaju, baš kao što se sada pamti Marguerite Bervoets?

Stanica 9: Kapela osuđenih, Gradonačelnikova bašta

Saveti za vođenje: učesnici se pozivaju da otkriju audio zapis sa pričom o Marguerite Tiste. Za doživljaj uživanja, preporučujemo da ga svaki učesnik sluša uz slušalice (1 ili 2 učesnika po telefonu).

Možete se najpre zaustaviti kod Kapele, a zatim, dok slušate, krenuti ka Grand Place. Počnite da hodate 2–3 minuta nakon početka audio zapisa.

Ova priča može različito odjeknuti kod učesnika, uključujući one kojima je poznat istorijski ili današnji progon zasnovan na uverenjima ili stereotipima. Podstaknite razgovor pun poštovanja, usmeren na istorijski kontekst i mehanizme straha, predrasuda i isključivanja. Izbegavajte senzacionalizovanje nasilja i dozvolite učesnicima da sami odluče hoće li podeliti lična razmišljanja.

Napomene o kulturnom nasleđu

Ovaj audio zapis inspirisan je podkastom „Marguerite Tiste – L'Heure H” sa RTBF-a, koji možete pronaći [ovde](#).

Pitanja za razmišljanje

- Zašto su žene kroz istoriju bile posebno izložene optužbama za vraćanje?
- Da ste živeli u vreme suđenja vešticama u Monsu, da li biste se usudili da branite Marguerite Tiste?
- Kako društveni strah može stvoriti nepravdu prema određenim grupama?
- Kako možemo zaštititi ljude od nepravdi izazvanih strahom ili predrasudama u današnjem društvu?

Propratni materijal

Stanica 10: ARTS², rue de Nimy 7

Saveti za vođenje: pustite učesnike da najpre otkriju priču o Cécile Douard. Zatim, za aktivnost, postarajte se da svaka osoba ima komad papira, nešto čvrsto da podmetne i flomastere ili drvene bojice. Ako je grupa mala, možete koristiti jedan telefon da svima pustite audio-opis. U suprotnom, možete zamoliti učesnike da naprave manje grupe sa po jednim telefonom. Recite im da otkriju sliku tek na kraju, pošto preslušaju ceo opis. Pozovite ih da uporede svoje crteže — može biti prilično zabavno.

Napomene o kulturnom nasleđu

- Neke poznate slike Cécile Douard: La Hiercheuse (1896), Femme du Borinage (1890-e), Le Terril (1898), Les Glaneuses (1895)
- Cécile Douard je naslikala i Grand Place
- Kratak video o životu Cécile Douard možete naći na telemb.be
- Postoji i video sa l'Artothèque koji nudi opis slike „Les Glaneuses”.

Pitanja za razmišljanje

- Danas žene čine većinu studenata umetnosti, ali manjinu umetnika u muzejima. Zašto mislite da taj jaz i dalje postoji?
- Cécile Douard je slikala žene Borinaža u vreme kada to niko drugi nije činio. Ko su „nevidljivi ljudi” u našem današnjem društvu koje umetnost i mediji i dalje ne uspevaju da predstave?

Propratni materijal

Stanica 11: Mundaneum

Saveti za vođenje: nakon ture, možete odvojiti malo vremena da posetite glavni sprat Mundaneuma (besplatno).

Napomene o kulturnom nasleđu

- Glavne informacije o Mundaneumu i njegovoj istoriji mogu se naći na njegovom sajtu, u odeljku sa hronologijom
- Léonie je poticala iz građanske porodice. To joj je pružilo nešto što većina žena tada jednostavno nije imala: slobodu. Imala je vremena da čita, piše, da se bori za svoje ideale.
- Njen glavni fokus bila je ravnopravnost. Borila se za „opšte mešovito pravo glasa“. Izglasano je 1948, a primenjeno 1949, samo nekoliko meseci nakon njene smrti. Zato ni ona sama nikada nije glasala.
- 1921: osnivanje političke stranke „Parti des femmes Belges“, koja je bila usmerena na žene, ali i na opšte društvene ciljeve.
- Oni koji su pisali informativne listove bili su volonteri, a većina njih bile su žene.

Pitanja za razmišljanje

- Ako znanje i informacije oblikuju društvo, ko bi danas trebalo da bude odgovoran za njihovo stvaranje i deljenje?
- Mislite li da doprinos znanju na internetu može biti oblik građanskog angažmana? Zašto da ili zašto ne?
- Ako biste pisali Vikipedijinu stranicu o nekoj ženi iz Monsa ili iz sopstvenog grada, ko bi to bila i zašto?

Propratni materijal

Nakon ture

Ukupno trajanje: 15 minuta za glavni osvrt

Ciljevi: pomoći učesnicima da razmisle o onome što su otkrili tokom ture i da povežu istoriju Monsa sa današnjim urbanim i građanskim izazovima. Podstaci kritičko razmišljanje o kulturnom nasleđu, predstavljenosti u javnom prostoru i kolektivnoj odgovornosti građana u oblikovanju inkluzivnih gradova.

1) Zajednički osvrt (15 min)

Učesnici se okupljaju u krug ili u male grupe kako bi razgovarali o turi.

Možete postaviti sledeća pitanja:

- Šta ste danas otkrili što ranije niste znali?
- Koja vam je žena ili priča najviše ostala u sećanju? Zašto?
- Da li vas je nešto iznenadilo tokom ture?
- Da li je ovo iskustvo promenilo način na koji gledate na grad?
- Čije priče i danas nedostaju u javnom prostoru?
- Koja vas je stanica najviše naterala na razmišljanje?

Podstaknite učesnike da povežu prošle borbe sa aktuelnim raspravama (vidljivost, ravnopravnost, sećanje, predstavljenost).

2) Zadatak za razmišljanje (promenljivo trajanje)

Ako želite, možete se vratiti na neka od pitanja za razmišljanje iz ovog pratećeg dokumenta. U zavisnosti od veličine grupe, možete

- o njima razgovarati u velikoj grupi
- o njima razgovarati u malim grupama
- uraditi aktivnost „u stilu galerije“: stavite po jedno pitanje na svaki list papira. U malim grupama, učesnici dopisuju svoje odgovore, a zatim prelaze na sledeći list da nadograde tuđe ideje. Završite zajedničkim osvrtom u punoj grupi.

3) Kreativni zadatak (promenljivo trajanje)

Napravite male grupe učesnika (3–4). Zamolite ih da pronađu neku važnu ženu iz jednog od svojih gradova, da istraže njen život i da napišu ili poboljšaju njenu biografiju na Vikipediji.

Ova aktivnost može biti prvi korak u istraživanju, pre nego što pozovete učesnike da naprave sopstvenu turu kroz kulturno nasleđe.

Propratni materijal

Za dalje istraživanje: da biste istražili vezu između žena i urbanih prostora, pogledajte rad organizacije „L'architecture qui dégenre” iz Brisela. Njihovi projekti podstiču nas da posmatramo javne prostore iz rodne perspektive, pitajući se ko se oseća predstavljeno, ko se oseća isključeno i zašto. Njihov sajt nudi i bogatu bibliografiju za dalje čitanje.

Na primer, mogli biste otići do Place du Parc i pozvati učesnike da pažljivo posmatraju: kako muškarci, a kako žene različito doživljavaju ovaj prostor? Razmotrite elemente poput: statua (dve od njih prikazuju ženske figure golih grudi), košarkaškog terena (rodno obeleženijeg od drugih sportskih objekata), osvetljenja, osećaja bezbednosti i ograničenog prisustva žena uveče, odsustva javnih toaleta... Zatim zamolite učesnike da zamisle kako bi se ovaj prostor mogao preurediti da bude inkluzivniji i prijatniji za sve.

Propratni materijal

Reference

- Maison de la Mémoire. Les Sœurs Noires. <http://www.mmemoire.be/la-maison-de-la-memoire/notre-projet/les-soeurs-noires/>
- RTBF. L'histoire de Marie Popelin. <https://www.rtb.be/article/retour-sur-le-combat-de-marie-popelin-figure-marquante-du-feminisme-belge-9985714>
- L'architecture qui dégenre. Bibliografija. <https://drive.google.com/file/d/1rTQRbZNBkbaOqiBPmNRfpMR4SXSFLKt8/view>
- Fédération Wallonie-Bruxelles. La Ducasse de Mons (Le Doudou). <https://patrimoineculturel.cfwb.be/patrimoines-en-fwbp/pci-recherche/pcidetails/fwbp-pci-fiche/la-ducasse-de-mons/>
- Sonuma. Archives: Éliane Morissens. <https://www.sonuma.be/archive/tvf-magazine-7802>
- Intervju sa Joëlle Kapompole. Link će biti dodan.
- Belgium WWII. Marguerite Bervoets. <https://www.belgiumwwii.be/belgique-en-guerre/personnes/bervoets-marguerite.html>
- YouTube. Résistantes – dokumentarac sa Marguerite Bervoets. https://www.youtube.com/watch?v=HwDitA_LbBU
- YouTube. L'Heure H: The Story of Marguerite Tiste. https://www.youtube.com/watch?v=Ulm_IJCmY9w
- YouTube. Les Glaneuses – Cécile Douard. <https://www.youtube.com/watch?v=evQ1zIK3haI>
- TéléMB. Cécile Douard: L'artiste peintre la plus remarquable du XIXe siècle. <https://www.telemb.be/emission/archives/quartiers-dhistoires-cecile-douard-lartiste-peintre-la-plus-remarquable-du-xixe-siecle/1414>
- Mundaneum. Istorija Mundaneuma. <https://mundaneum.org/en/the-mundaneum/history/>